

**Eco-effectscan
Elsenbosch
te Naaldwijk**

**Opdrachtgever
Volhuis PO4 B.V.
te Honselersdijk**

Milieu consultancy
Watermanagement
Ruimtelijke ordening

Milieu consultancy
Watermanagement
Ruimtelijke ordening

**Eco-effects scan
Elsenbosch
te Naaldwijk**

Aqua-Terra Nova BV

Zuidweg 79
2671 MP Naaldwijk
telefoon 0174 – 625246
fax 0174 – 629744
www.aquaterranova.nl

**Opdrachtgever
Volhuis PO4 B.V.
te Honselersdijk**

Datum: 15 april 2016
Rapportnr: 215020/AQT 301a FF/JW
Status: definitieve rapportage

COLOFON

Titel : **Eco-effectscan Elsenbosch te Naaldwijk**

Opdrachtgever : **Volhuis PO4 B.V. te Honselersdijk**
Contactpersoon : dhr. R. Hoogenboom

Projectteam

Projectmanager : dhr. ing. A.P. Wubben
Contactpersoon : dhr. ing. A.P. Wubben
Auteur : mw. ing. J. Marchal
Kwaliteitsborger: : mw. ing. M. Langstraat

Projectnummer : **215020**

Aqua-Terra Nova is lid van het Netwerk Groene Bureaus, de branche organisatie voor kwaliteitsbevordering en belangenbehartiging van groene adviesbureaus.

Datum vrijgave	Status	Vrijgave auteur	Goedkeuring kwaliteitsborger
15 april 2016	Definitief		

INHOUDSOPGAVE

1	INLEIDING	2
1.1	Aanleiding	2
1.2	Doelstelling	2
1.3	Leeswijzer	2
1.4	Verantwoording	2
2	METHODE.....	3
2.1	Inleiding	3
2.2	Projectbeschrijving	3
2.3	Beoordeling beschermde natuurgebieden	3
2.4	Wettelijk kader Flora- en Faunawet	3
2.5	Aanwezigheid beschermde planten en dieren	3
2.6	Effectbeoordeling en toetsing.....	4
3	PLANGEBIED.....	6
3.1	Ligging	6
3.2	Bestaande situatie.....	6
3.3	Beoogde situatie en activiteiten	6
4	RESULTATEN.....	8
4.1	Natuurbeschermingswet en Natuurnetwerk Nederland	8
4.2	Vaatplanten.....	8
4.3	Vogels	9
4.4	Grondgebonden zoogdieren	9
4.5	Vleermuizen	9
4.6	Amfibieën en reptielen	10
4.7	Vissen.....	11
4.8	Overige beschermde soorten	11
5	CONCLUSIES EN ADVIES.....	12
5.1	Beschermde natuurgebieden.....	12
5.2	Beschermde soorten	12
5.3	Maatregelen	12
6	REFERENTIES	14
BIJLAGE 1	WETTELIJK KADER	15
BIJLAGE 2	PLANGEBIED	17
BIJLAGE 3	STEDENBOUWKUNDIG CONCEPT	18
BIJLAGE 4	BESCHERMDE NATUURGEBIEDEN	19

1 INLEIDING

1.1 Aanleiding

Het project Elsenbosch te Naaldwijk betreft het herinrichten van een plangebied ten behoeve van verschillende functies. De aanwezige glastuinbouw zal worden verwijderd. Voor dit project dienen onder andere de gevolgen van de ruimtelijke ingrepen op de aanwezige flora en fauna te worden weergegeven. In dit kader is de onderhavige Eco-effectscan uitgevoerd door Aqua-Terra Nova BV in opdracht van Volhuis PO4 B.V.

1.2 Doelstelling

De Eco-effectscan heeft als doel te inventariseren of het project mogelijk in strijd is met de Flora- en faunawet, Natuurbeschermingswet of het Natuurnetwerk Nederland in de Wet ruimtelijke ordening. Hiertoe worden de effecten van de activiteiten op beschermde gebieden en soorten inzichtelijk gemaakt en wordt geadviseerd hoe te handelen in het kader van de natuurwetgeving. Voor de vigerende wetgeving zie bijlage 1.

1.3 Leeswijzer

In hoofdstuk 2 wordt de onderzoeksmethode en het toetsingskader van de Eco-effectscan beschreven. In hoofdstuk 3 worden het project en het plangebied beschreven. De resultaten van de inventarisatie en de te verwachten effecten worden in hoofdstuk 4 beschreven. Tot slot volgen in hoofdstuk 5 de conclusies en worden de maatregelen geadviseerd. Bronvermeldingen zijn in de tekst met een nummer aangegeven, wat naar het desbetreffende nummer in de referentielijst verwijst.

In de bijlagen wordt de natuurwetgeving toegelicht, zijn kaarten van het plangebied opgenomen en is een inventarisatielijst opgenomen met de resultaten van het locatiebezoek en de literatuurstudie.

1.4 Verantwoording

Dit onderzoek geeft een zo volledig mogelijk beeld van aangetroffen aanwezige soorten en de effecten die het project op deze soorten kan hebben. Dit dient gezien te worden vanuit het perspectief dat het onderzoek gebaseerd is op een momentopname. De waarnemingen en conclusies sluiten niet uit dat de ecologie zich op het plangebied onvoorspelbaar ontwikkeld. Indien dit het geval is dient de initiatiefnemer hiertoe adequate maatregelen te treffen.

2 METHODE

2.1 Inleiding

In dit hoofdstuk wordt beschreven hoe de resultaten van de voorliggende rapportage tot stand zijn gekomen. Dit hoofdstuk dient tevens als onderbouwing van de conclusies. In het kort wordt weergegeven hoe de Flora- en Faunawetgeving in het project wordt geborgd.

2.2 Projectbeschrijving

Het project wordt beschreven aan de hand van de door de opdrachtgever verstrekte informatie. Hiertoe wordt de omvang en ligging van het plangebied beschreven in relatie tot groenstructuren in de omgeving, wordt de bestaande situatie geschetst en worden de beoogde activiteiten omschreven.

2.3 Beoordeling beschermde natuurgebieden

Op basis van provinciale en lokale kaartendatabases wordt de ligging van natuurgebieden in de omgeving van het plangebied inzichtelijk gemaakt. Het betreft gebieden in de Natuurbeschermingswet en in het Natuurnetwerk Nederland. Indien dergelijke beschermde natuurgebieden binnen een straal van 3 km van het plangebied gelegen zijn of de ingreep een zodanig karakter heeft dat effecten op grotere afstand mogelijk zijn, wordt de wettelijke status beschreven en wordt beoordeeld of negatieve effecten op de gebieden uitgesloten kunnen worden.

2.4 Wettelijk kader Flora- en Faunawet

Voor een uitgebreide omschrijving van de wet- en regelgeving zie bijlage 1. In de Flora- en faunawet zijn beschermde soorten aangewezen. Hierbij zijn soorten ingedeeld in 3 beschermingscategorieën (tabel 1, 2 en 3) en vormen vogels een aparte categorie. Aanvullend zijn de nesten van enkele vogels jaarrond beschermd.

De bescherming van soorten is met name gericht op populaties en verblijfplaatsen van individuen. Hierbij wordt het 'nee, tenzij'-principe gehanteerd. Handelingen in strijd met de verbodsbepalingen zijn per definitie verboden. Uitzonderingen voor overtreding van de verbodsbepalingen kunnen worden verleend middels vrijstellingen en ontheffingen. Tevens is de zorgplicht te allen tijde van kracht voor alle planten en dieren. Zie box 1 voor de relevante verbodsbepalingen bij ruimtelijke inrichting en ontwikkelingen.

Box 1. Relevante verbodsbepalingen bij ruimtelijke inrichting en ontwikkelingen

Art 2 (zorgplicht); verplichting om schadelijke handelingen achterwege te laten, zoveel als redelijkerwijs gevegd kan worden; Art. 8: verbod op het beschadigen etc. van groeiplaatsen van beschermde planten; Art. 9: verbod op het doden, verwonden, vangen, opsporen etc. van beschermde dieren; Art. 11: verbod op het beschadigen, verstoren etc. van verblijfplaatsen van beschermde dieren; Art. 12: verbod op het beschadigen, vernielen en uitnemen van eieren van beschermde dieren.
--

2.5 Aanwezigheid beschermde planten en dieren

Aan de hand van een veldbezoek, verspreidingsatlassen, overige naslagwerken en lokale waarnemingen wordt een lijst samengesteld van tabel 1, 2 en 3-soorten en vogels met jaarrond beschermde nesten welke in de omgeving van het plangebied zijn waargenomen. De lijst met beschermde soorten is een momentopname, is niet limitatief en kan aangevuld worden met beschermde soorten waarvan de aanwezigheid aannemelijk is.

Voor deze soorten wordt op basis van het verkennend locatiebezoek de geschiktheid van biotopen in het plangebied beoordeeld. In tabel 1 is een niet-limitatieve lijst van te beoordelen biotoopkenmerken weergegeven. Tijdens het locatiebezoek waargenomen beschermde soorten worden eveneens genoteerd.

Tabel 1. Beoordeling geschiktheid biotoop per soortgroep (niet limitatief)

Soortgroep	Biotoopkenmerken	Relevante biotoopfunctie
Planten	Vegetatiestructuur, bodemtype, vochtigheid, voedselrijkheid, begroeiing watergang, etc.	Standplaats
Vogels	Vegetatiestructuur, boomholten, holten onder dakpannen of in gebouwen, etc.	Vaste verblijfplaats of voortplantingslocatie c.q. nest
Reptielen en grondgebonden zoogdieren	Droge biotoop: vegetatiestructuur, bodemtype, vochtigheid, beschutting, etc.	Vaste verblijfplaats, migratieroute
Vleermuizen	Vegetatiestructuur, holten in bomen of in gebouwen, lijnvormige elementen, etc.	Vaste verblijfplaats, vliegroute, foerageergebied
Amfibieën	Vegetatiestructuur, begroeiing, doorzicht en uitklimbaarheid watergang, beschutting, etc.	Vaste verblijfplaats, migratieroute
Vissen	Vegetatiestructuur watergang en oevers, sliblaag, doorzicht, etc.	Vaste verblijfplaats
Overige soorten	Alle bovenstaande kenmerken, etc.	Vaste verblijfplaats

De beoordeling van de aanwezigheid van beschermde planten en dieren in het plangebied resulteert in de vaststelling:

- Niet aanwezig c.q. afwezig; de soort is niet in de omgeving waargenomen of het plangebied vormt geen geschikt biotoop voor soort welke in de omgeving waargenomen is; de beoordeling van de afwezigheid wordt uitsluitend in uitzonderingen behandeld; soorten welke op de inventarisatielijst zijn opgenomen en niet worden behandeld, worden per definitie beoordeeld als niet aanwezig c.q. afwezig;
- niet uit te sluiten; de soort is in de omgeving waargenomen of kan op basis van betrouwbare bronnen* verwacht worden en het plangebied vormt geschikt biotoop voor verblijfplaatsen of andere functionele onderdelen van de leefomgeving van de soort;
- aanwezig: de soort is tijdens het locatiebezoek waargenomen of de soort is in het plangebied waargenomen op basis van betrouwbare bronnen*.

*Betrouwbare bronnen zijn minder dan 3 jaar oude gegevens van overige ter zake kundigen en de NDFF.

2.6 Effectbeoordeling en toetsing

Het veldbezoek is uitgevoerd op vrijdagochtend 8 april 2016. Voor de aanwezige beschermde soorten of beschermde soorten waarvan de aanwezigheid niet uitgesloten kan worden, worden de effecten van de voorgenomen handelingen beoordeeld en getoetst aan de verbodsbepalingen uit de Flora- en faunawet en de zorgplicht.

De toetsing is gericht op aantasting en verstoring van individuen en hun functionele leefomgeving. De toetsing is afhankelijk van de kwetsbare periode waarin handelingen een effect kunnen hebben. Vervolgens wordt beoordeeld of aantasting van individuen en hun functionele leefomgeving een effect heeft op de gunstige staat van instandhouding van de regionale of landelijke populatie. Zie tabel 2 voor een niet-limitatief toetsingskader per soortgroep.

Tabel 2. Toetsing handelingen per soortgroep (indicatief en niet limitatief)

Soortgroep	Vergraven/ Klepelen/ Verwijderen Bovengrond	Slopen/ Renoveren Behouwing	Kappen/ Snoeien Bomen	Toetsing gericht op
Planten	X	X		Verlies standplaats
Vogels	X	X	X	Verlies of verstoring nest
Grondgebonden zoogdieren	X		X	Verlies of verstoring verblijfplaats
Vleermuizen	X	X	X	Verlies of verstoring verblijfplaats, vliegroute of foerageergebied
Amfibieën	X			Verlies of verstoring verblijfplaats
Reptielen	X			Verlies of verstoring verblijfplaats
Vissen				Verlies of verstoring verblijfplaats
Overige soorten	X			Verlies of verstoring verblijfplaats

X = toetsing van de handeling op overtreding van verbodsbepaling of de zorgplicht

Per soortgroep worden de handelingen getoetst aan de verbodsbepalingen en de zorgplicht. Per beschermingscategorie worden hierbij verschillende toetsingskaders gehanteerd (zie tabel 3).

Tabel 3. Toetsingskader per beschermingscategorie

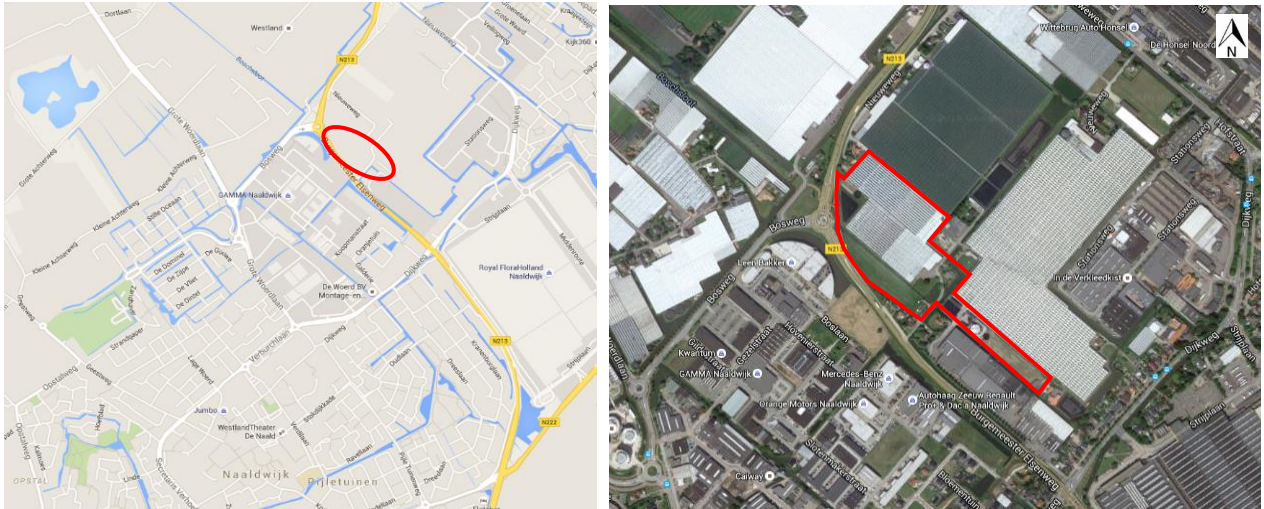
Categorie	Toetsingskader
Tabel 1 (Algemene soorten)	Voor handelingen in het kader van ruimtelijke inrichting en ontwikkeling geldt een vrijstelling voor overtreding van de verbodsbepalingen.
Tabel 2 (Overige soorten)	Voor handelingen in het kader van ruimtelijke inrichting en ontwikkeling geldt een vrijstelling voor overtreding van de verbodsbepalingen, mits de handelingen uitgevoerd worden conform een goedgekeurde gedragscode. Indien het niet mogelijk is om conform een gedragscode te werken, dan dient ontheffing aangevraagd te worden.
Tabel 3 (Soorten bijlage IV HR/bijlage 1 AMvB)	Effecten dienen te allen tijde voorkomen te worden. Indien effecten op soorten uit tabel 3 niet uitgesloten kunnen worden, dient de omvang van de mogelijke effecten inzichtelijk gemaakt te worden middels vervolgonderzoek.
Vogels	Verstoring of verwijdering van in gebruik zijnde nesten dient te allen tijde voorkomen te worden. Van ca. 15 vogelsoorten zijn de nesten jaarrond beschermd. Voor het verwijderen van dergelijke nesten is een ontheffing van de Flora- en Faunawet noodzakelijk.
Alle planten en dieren	In het kader van de zorgplicht dienen schadelijke effecten zoveel als redelijkerwijs verwacht kan worden voorkomen te worden, beperkt te worden of ongedaan gemaakt te worden.

3 PLANGEBIED

3.1 Ligging

Het plangebied is gelegen buiten het bebouwde centrum van Naaldwijk, ten noordoosten van de N213, gemeente Naaldwijk, provincie Zuid-Holland. Het plangebied is onderdeel van een grootschalig glastuinbouw gebied, gelegen ten oosten van de Boswegrotonde en de Dijkweg. Zie figuur 1 voor de ligging en bijlage 2 voor de begrenzing van het plangebied.

Figuur 1. Ligging plangebied Elsenbosch te Naaldwijk in rood kader. Voor een uitvergroting van het plangebied zie bijlage 2.

3.2 Bestaande situatie

Het plangebied heeft in totaal een oppervlakte van circa 5,5 hectare en wordt doorkruist door de Nieuweweg. Het merendeel van het plangebied is ten noorden gelegen; circa 4,6 hectare. De overige 0,8 hectare is gelegen ten zuiden van de Nieuweweg en betreft een groenstrook. Het plangebied bestaat uit kassen, woningen, weide en waterlopen. De waterloop langs de kas is aan beide zijde beschoeid. Op de volgende pagina zijn enkele afbeeldingen gegeven ter illustratie van het plangebied (figuur 2).

3.3 Beoogde situatie en activiteiten

De activiteitenomschrijving is opgesteld aan de hand van plattegronden, ontwerptekeningen en de mondeling en schriftelijk door de opdrachtgever verstrekte informatie.

De aanwezige kassen worden verwijderd waarbij het terrein wordt vergraven. De woningen langs de Burgemeester Elsenweg vallen buiten de grenzen van het plangebied. De waterloop langs de kas wordt verbreed waarbij de bestaande verbreding ter hoogte van de entree van de kas blijft behouden. Een deel van het aanwezige groen zal worden verwijderd.

Het glastuinbouwgebied zal worden getransformeerd naar een bedrijvengebied met de volgende functies: kantoorruimte, brandstofstation, fastfoodketens en tijdelijke huisvesting voor migranten. Dit is weergegeven in een stedenbouwkundige opzet (bijlage 3)

Deze activiteiten vormen de basis van de Eco-effectscan.

Figuur 2. Impressie van het plangebied Elsenbosch te Naaldwijk.

Linksboven een afbeelding van de strook van 0,8 hectare tussen de kassen. Deze wordt nu veelal gebruikt voor opslag van materialen. De afbeelding linksonder geeft de waterloop weer welke is gelegen langs de zijweg van Burgemeester Elsenweg ter hoogte van nummer 5 met op de achtergrond kassen.

Aan de rechterzijde van boven naar onder; boven de waterloop langs de kassen. Deze waterloop zal worden verbreed. Daaronder een afbeelding in de westzijde van het plangebied ter hoogte van de rotonde met een greppel tussen het plangebied en het fietspad. Het waterbassin wordt verwijderd. De volgende afbeelding geeft het gebied weer vanaf de westkant van het plangebied met zicht op de waterloop waarbij deels de kassen aan de linkerzijde zichtbaar zijn. Tot slot een afbeelding van de zijweg van Burgemeester Elsenweg (N213) welke leidt naar de entree van de kassen welke te zien is op de afbeelding rechtsonder.

4 RESULTATEN

Per 1 januari 2017 zal naar verwachting de nieuwe Wet Natuurbescherming in werking treden. Deze wet voegt de huidige Natuurbeschermingswet 1998, Boswet en de Flora- en faunawet samen. De uiteindelijke inhoud van de nieuwe wetgeving en wat de Wet Natuurbescherming voor veranderingen zal brengen met betrekking tot de huidige beschermde flora en fauna en vervolgstappen is op het moment van schrijven nog niet bekend. In de rapportage zullen de projecten aan de geldende wetgeving worden getoetst. Dit betekent voor het project Elsenbosch dat de Natuurbeschermingswet '98 en de Flora- en faunawet van toepassing zijn.

Naast dat de wetgeving veranderd, worden ook een aantal termen vervangen. Zo wordt in plaats van de Ecologische Hoofdstructuur (EHS) voortaan gesproken van Natuurnetwerk Nederland (NNN). Gezien de termen reeds zijn aangepast zullen deze in de rapportage worden gehanteerd.

Het plangebied is bezocht op vrijdagochtend 8 april 2016 om ter plekke de mogelijk aanwezige soorten te inventariseren, alsmede de impact van de activiteiten op de flora en fauna. Tijdens het veldbezoek was het zonnig met een windkracht van circa 2 Bft. De temperatuur was 8 °C.

4.1 Natuurbeschermingswet en Natuurnetwerk Nederland

4.1.1 Ligging plangebied ten opzichte van Natura 2000-gebieden

Het plangebied is niet gelegen in of grenst niet aan gebieden beschermd door de Natuurbeschermingswet. Het dichtstbijzijnde Natura 2000-gebied Solleveld & Kapittelduinen is gelegen op een afstand van circa 4,5 km van het plangebied (zie bijlage 4 voor een kaart met de omliggende natuurgebieden). Overige Natura 2000-gebieden liggen op grotere afstand.

Ruimtelijke ontwikkelingen in de omgeving van Natura 2000-gebieden kunnen mogelijk een indirect effect hebben op beschermde gebieden (externe werking). Ten behoeve van het project Elsenbosch zullen er geen activiteiten plaatsvinden die een verhoging van industrie of landbouw of een significante toename van de verkeersintensiteit in de omgeving tot gevolg hebben. Bovendien is er geruime afstand gelegen tussen het plangebied en het dichtstbijzijnde Natura 2000-gebied. Effecten van de werkzaamheden op het meest nabij gelegen Natura 2000-gebied worden op basis hiervan uitgesloten.

4.1.2 Ligging plangebied ten opzichte van NNN

Het plangebied ligt op circa 2 km van het Natuurnetwerk Nederland. Dit betreft de Poelzone, een waterloop deels gelegen langs de Poelkade. Tussen het plangebied en de NNN is infrastructuur, kassen en bebouwing aanwezig. Door de kenmerken van tussenliggend gebied en de afstand worden effecten van de werkzaamheden op de NNN uitgesloten.

4.1.3 Toetsing

Vanwege de ligging van het plangebied en de tussenliggende afstand worden effecten op beschermde Natura 2000-gebieden of de nabijgelegen NNN niet verwacht. Het toetsen op negatieve effecten of het uitvoeren van een nadere voortoets is niet noodzakelijk.

4.2 Vaatplanten

4.2.1 Aanwezige soorten

Tijdens het veldbezoek op 8 april 2016 zijn veel algemene soorten aangetroffen. De weide in het zuiden van het plangebied is begroeid met gras en wordt begraaasd door schapen. In het gras langs verharding groeien kruiden als hondsdrif en madeliefjes. Langs de kas zijn distels, zuring en weegbree aangetroffen. Langs de waterloop groeien verspreid pollen pitrus. Er zijn op het terrein enkele bomen aanwezig en diverse aanplant langs de kas ter hoogte van de entree. Het groen wordt onderhouden door een tuinman. Door de begrenzing van de weide en het onderhoud dat wordt uitgevoerd van het overige groen, worden beschermde soorten als orchidee niet verwacht.

4.2.2 Toetsing

Beschermde planten kunnen worden uitgesloten en er is geen sprake van een nadere toetsing aan de Flora- en faunawet met betrekking tot beschermde planten.

4.3 Vogels

4.3.1 Aanwezige soorten

In het plangebied zijn algemene soorten waargenomen als ekster, houtduif en winterkoning. In de waterloop en in de weide zijn veel watervogels te vinden als grauwe gans, nijlgans, meerkoet en wilde eend. Nesten van algemeen voorkomende vogelsoorten kunnen daardoor niet worden uitgesloten. De weide en het gebied om de kas is gecontroleerd op grondnesten. Deze zijn niet aangetroffen maar kunnen door de matige verstoring door mensen niet worden uitgesloten.

In de aanwezige bomen zijn geen nesten aangetroffen van roofvogels, uilen of oude kraaien- of eksternesten welke door roofvogels kunnen worden gebruikt. Deze kunnen worden uitgesloten.

De jaarrond beschermde soorten huismus en gierzwaluw zijn voor verblijfplaatsen afhankelijk van bebouwing. De aanwezige kas is door het ontbreken van een goot en dak met pannen waar huismussen onder kunnen nestelen of welke gierzwaluwen kunnen gebruiken om in te vliegen, ongeschikt als verblijfplaats. De aanwezigheid van verblijfplaatsen van huismussen en gierzwaluwen in het plangebied kunnen worden uitgesloten.

4.3.2 Toetsing

Het plangebied van het Elsenbosch is geschikt als broedterritoria van algemeen voorkomende vogelsoorten. Nesten van alle vogels zijn beschermd op het moment dat deze gebouwd worden of al in gebruik zijn genomen. Met het uitvoeren van werkzaamheden in het plangebied tijdens de broedperiode welke grofweg duurt van maart t/m juli, kunnen nesten van algemene broedvogels worden verstoord of verloren gaan. Nesten van algemene broedvogels zijn beschermd tijdens het broeden en mogen tijdens de broedperiode niet worden verstoord of verwijderd. Aangeraden wordt om de werkzaamheden buiten het broedseizoen uit te voeren.

Op basis van afwezigheid van geschikte nesten/ nestlocaties kunnen rust- en verblijfslocaties van jaarrond beschermde vogels als huismus, gierzwaluw, roofvogels en uilen worden uitgesloten.

4.4 Grondgebonden zoogdieren

4.4.1 Aanwezige soorten

In het plangebied kan de aanwezigheid van algemeen voorkomende grondgebonden zoogdieren van tabel 1 niet worden uitgesloten, vanwege de aanwezigheid van onverhard terrein met struweel en schuilplaatsen onder opslag als bouw materiaal. Het betreft hoofdzakelijk konijn, muizen, egel en mol.

Vanwege het ontbreken van geschikt habitat door de beschoeide oevers en het ontbreken van oude open schuren wordt het voorkomen van strikt beschermde soorten grondgebonden zoogdieren als de waterspitsmuis en marterachtige niet verwacht.

4.4.2 Toetsing

Met het verwijderen van het aanwezige groen en het vergraven van grond kunnen verblijfplaatsen van tabel 1-soorten verloren gaan en kunnen dieren worden gedood. Voor het verwijderen van verblijfplaatsen en het verwonden van tabel 1-soorten geldt een vrijstelling in het kader van de Flora- en faunawet. De zorgplicht blijft echter wel van toepassing (bijlage 1).

4.5 Vleermuizen

4.5.1 Aanwezige soorten

De omgeving van het plangebied vormt geschikt leefgebied voor vleermuizen. Dit door aanwezige waterlopen, groen en bebouwde omgeving. De waterloop in het plangebied kan fungeren als vliegroute of foerageergebied. De waterloop wordt bij de weide verbreed. Doordat de waterloop blijft behouden en er meer water wordt gegraven wordt het gebruik van de waterloop als eventuele vliegroute of foerageergebied niet verstoord.

De aanwezige bebouwing bestaat uit kassen. Deze zijn door het licht en de afwezigheid van een spouwmuur ongeschikt als verblijfplaats voor gebouwbewonende vleermuizen. Verblijfplaatsen van gebouwbewonende vleermuizen kunnen op basis daarvan worden uitgesloten.

De aanwezige bomen in het plangebied bevatten geen geschikte hopen of gaten die kunnen dienen als verblijfplaats van boombewonende vleermuizen. Verblijfplaatsen van boombewonende vleermuizen kunnen op basis van deze kenmerken worden uitgesloten.

4.5.2 Toetsing

Alle vleermuizen en hun functionele leefomgeving zijn strikt beschermd conform de Flora- en faunawet tabel 3 en de EU-Habitatrichtlijn Bijlage IV. De waterloop langs de kas betreft geschikt foerageergebied en kan dienen als vliegroute. Tijdens het uitvoeren van de werkzaamheden tussen zonsondergang en zonsopkomst in de periode maart t/m oktober kunnen foeragerende en vliegende vleermuizen worden verstoord. Voor het verstoren van vleermuizen op niet essentieel functionele gebieden is geen ontheffing van de Flora- en faunawet nodig. De zorgplicht blijft echter wel van toepassing.

Verblijfplaatsen van gebouwbewonende en boombewonende vleermuizen kunnen door het ontbreken van geschikt habitat binnen de grenzen van het plangebied worden uitgesloten.

4.6 Amfibieën en reptielen

4.6.1 Aanwezige soorten

Doordat in het plangebied onverhard terrein aanwezig is kan de aanwezigheid van amfibieën en reptielen niet worden uitgesloten. Daarnaast kunnen amfibieën gebruik maken van de waterloop langs de kas of de greppel tussen de weide en het fietspad. Het gebied is met name geschikt voor algemene amfibie soorten van tabel 1 als groene kikker, meerkikker, gewone pad en watersalamander als jaarrond leefgebied.

Door het goed onderhouden terrein waardoor bladhopen en mestvaalten ontbreken is het terrein niet geschikt als habitat voor de ringslang. De bladhopen en mestvaalten zijn nodig om eieren in te kunnen afzetten. De jaarrond beschermde rugstreppad wordt door het ontbreken van vergraafbare grond niet verwacht in het plangebied. Nader onderzoek naar het voorkomen van jaarrond beschermde soorten als ringslang en rugstreppad is niet noodzakelijk.

Door graafwerkzaamheden in de waterpartijen kunnen amfibieën worden verstoord en leefgebied worden aangetast. Doordat de zorgplicht te allen tijde van kracht is wordt aanbevolen de werkzaamheden buiten de kwetsbare periode van amfibieën en reptielen uit te voeren. Een overzicht van de kwetsbare periode is voor beide soortgroepen weergegeven met rode blokken (tabel 1). Gezien de werkzaamheden met name worden uitgevoerd op de waterlijn is voor project Elsenbosch de periode voortplanting en zomerverblijf van belang.

Tabel 1. Overzicht kwetsbare periode reptielen en amfibieën

soortgroep	functie	jan	feb	mrt	apr	Mei	jun	jul	aug	sep	okt	nov	dec
reptielen	voortplanting												
	zomerverblijf												
	winterverblijf												
amfibieën	voortplanting												
	zomerverblijf												
	winterverblijf												

Rood = kwetsbare periode

Bron: Gedragscode Flora- en faunawet Waterschappen ⁽²⁶⁾

4.6.2 Toetsing

Amfibieën gebruiken dicht struweel en structuren voor overwintering en planten zich voort in vijvers en plassen. Door de werkzaamheden kunnen verblijfplaatsen verloren gaan en kunnen dieren worden gedood. Voor het verwijderen van verblijfplaatsen en het verwonden van tabel 1-soorten geldt een vrijstelling in het kader van de Flora- en faunawet. De zorgplicht blijft echter wel van toepassing. Aanbevolen wordt om de werkzaamheden na de winterrust uit te voeren conform een goedgekeurde gedragscode flora en fauna (tabel 1).

4.7 Vissen

4.7.1 Aanwezige soorten

De werkzaamheden in de waterpartijen in het Elsenbosch zullen plaatsvinden deels in de waterloop langs de kas om deze te verbreden. Het plangebied is gelegen binnen het verspreidingsgebied van de kleine modderkruiper, een soort van tabel 2. Voor versterking van tabel 2-soorten is geen ontheffing in het kader van de Flora- en faunawet noodzakelijk, mits wordt gewerkt conform een goedgekeurde gedragscode flora en fauna. Bijvoorbeeld is de Gedragscode Flora- en faunawet voor waterschappen geschikt ⁽²⁶⁾.

De waterloop heeft een diepte van circa één meter waarmee deze te ondiep is om te dienen als overwinteringslocatie voor de beschermde bittervoorn. Op basis van deze gegevens kan voortplantingswater van de bittervoorn worden uitgesloten.

4.7.2 Toetsing

Effecten op strikt beschermde vissen kunnen worden uitgesloten. Ten behoeve van de kleine modderkruiper volstaat om te werken volgens een goedgekeurde gedragscode flora en fauna. Indien de gedragscode wordt gehandhaafd, is een ontheffing in het kader van de Flora- en faunawet niet noodzakelijk. Er is voor vissen geen sprake van een nadere toetsing aan de Flora- en faunawet.

4.8 Overige beschermde soorten

4.8.1 Aanwezige soorten

De aanwezigheid van overige beschermde soorten wordt uitgesloten, vanwege het ontbreken van geschikt biotoop. Een nadere toetsing is derhalve niet van toepassing voor overige beschermde soorten.

4.8.2 Toetsing

Overige beschermde soorten worden niet verwacht en er is geen sprake van een nader toetsing aan de Flora- en faunawet met betrekking tot overige beschermde soorten.

5 CONCLUSIES EN ADVIES

5.1 Beschermde natuurgebieden

5.1.1 Natura 2000

Het plangebied is niet gelegen in of grenst niet aan gebieden beschermd door de Natuurbeschermingswet. Het dichtstbijzijnde Natura 2000-gebied is gelegen op een afstand van circa 4,5 km van het plangebied (zie bijlage 4 voor een kaart met de omliggende natuurgebieden). Overige Natura 2000-gebieden liggen verder weg. Er zullen geen activiteiten plaatsvinden die een verhoging van industrie of landbouw of een significante toename van de verkeersintensiteit in de omgeving tot gevolg hebben. Effecten van de werkzaamheden op het meest nabij gelegen Natura 2000-gebied worden daarom uitgesloten.

5.1.2 Natuurnetwerk Nederland

Het plangebied is gelegen op circa 2 km van de dichtstbijzijnde NNN. Tussen het plangebied en de NNN is infrastructuur en bebouwing aanwezig. Gezien de kenmerken van tussenliggend gebied en de beperkte omvang van het project worden effecten van de werkzaamheden op de NNN uitgesloten.

5.2 Beschermde soorten

Op basis van een locatiebezoek en een literatuurstudie is geïnventariseerd welke beschermde soorten er in het plangebied aanwezig kunnen zijn. Aan de hand van de projectbeschrijving is getoetst of het project in strijd is met de Flora- en faunawet. De conclusie van de toetsing worden hieronder weergegeven.

De onderstaande tabel geeft een beknopte weergave van de effecten van het project op beschermde soorten volgens de Flora- en faunawet of Habitatrichtlijn.

Tabel 4. Resultaten beschermde soorten

Soort	Wet*	Aanwezig	Effecten op functionaliteit
Vaatplanten			
Niet aanwezig	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.
Vogels			
Algemene en beschermde soorten	FF3	Potentieel	Mogelijk verlies en verstoring broedlocaties
Zoogdieren			
Algemene grondgebonden zoogdieren	FF1	Potentieel	Mogelijk verlies en verstoring verblijfplaatsen
Amfibieën			
Algemene amfibieën	FF1	Potentieel	Mogelijk verlies en verstoring verblijfplaatsen
Vissen			
Kleine modderkruiper	FF2	Potentieel	Mogelijk verlies en verstoring habitat
Overige soorten			
Niet aanwezig	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.

* FF = Flora- en faunawet, tabel 1 t/m 3, categorie FF 1 t/m 5, HR = Habitatrichtlijn, bijlage IV

5.3 Maatregelen

Per (potentieel) aanwezige beschermde soortgroep wordt de vervolprocedure aangegeven.

5.3.1 Vogels

De nesten van vogels zijn beschermd tijdens het broeden. Om verstoring van broedvogels te voorkomen wordt geadviseerd de werkzaamheden buiten het broedseizoen uit te voeren, welke duurt van grofweg van maart tot en met juli. Bij werkzaamheden tijdens deze periode wordt de aanwezigheid van een ecoloog noodzakelijk, die een dag voorafgaand aan het verwijderen van het groen alles opnieuw naloopt. Indien vogelnesten aangetroffen worden, dienen de werkzaamheden nabij het nest uitgesteld te worden totdat de jongen uitgevlogen zijn of dient een verstoringvrije zone rond het nest te worden opgesteld.

5.3.2 Algemeen voorkomende dieren van tabel 1 (grondgebonden zoogdieren en amfibieën)

Met het verwijderen van het aanwezige groen en het vergraven van grond kunnen verblijfplaatsen van tabel 1-soorten verloren gaan en kunnen dieren worden gedood. Voor het verwijderen van verblijfplaatsen en het verwonden van tabel 1-soorten geldt een vrijstelling in het kader van de Flora- en faunawet. De zorgplicht blijft echter wel van toepassing.

5.3.3 *Vleermuizen*

Alle vleermuizen en hun functionele leefomgeving zijn strikt beschermd conform de Flora- en faunawet tabel 3 en de EU-Habitatrichtlijn Bijlage IV. De waterloop langs de kas betreft geschikt foerageergebied en kan dienen als vliegroute. Tijdens het uitvoeren van de werkzaamheden tussen zonsondergang en zonsopkomst in de periode maart t/m oktober kunnen foeragerende en vliegende vleermuizen worden verstoord. Voor het verstoren van vleermuizen op niet essentieel functionele gebieden is geen ontheffing van de Flora- en faunawet nodig. De zorgplicht blijft echter wel van toepassing.

5.3.4 *Vissen*

De waterloop langs de kas biedt geschikt habitat voor de kleine modderkruiper. Door het verbreden van de waterloop kunnen kleine modderkruipers worden verstoord. Voor verstoring van de soort is ontheffing in het kader van de Flora- en faunawet niet noodzakelijk mits de werkzaamheden volgens een goedgekeurde gedragscode worden uitgevoerd. Als voorbeeld kan de gedragscode voor waterschappen worden toegepast ⁽²⁶⁾.

5.3.5 *Resume*

Nader onderzoek naar soortgroepen is niet noodzakelijk. Ten behoeve van de kleine modderkruiper dienen de werkzaamheden te worden uitgevoerd conform een goedgekeurde gedragscode flora en fauna. Tijdens de werkzaamheden dient rekening te worden gehouden met broedende vogels en algemeen voorkomende dieren van tabel 1. De zorgplicht is te allen tijde van kracht (bijlage 1).

6 REFERENTIES

Algemene natuur- en beleidsinformatie

1. 'Flora- en faunawet', Ministerie van LNV, Den Haag, 2002.
2. 'Wijziging Regeling vrijstelling beschermde dier- en plantensoorten Flora- en faunawet', Staatscourant, Den Haag, 2 februari 2005.
3. 'Natuurbeschermingswet 1998', Ministerie van LNV, 1 oktober 2005.
4. 'Handreiking Flora- en faunawet', W.R.M. van Heusden & S.J. Vreugdenhil, Dienst landelijk gebied, oktober 2008.
5. 'Algemene handreiking Natuurbeschermingswet 1998', ministerie van LNV, www.minlnv.nl.
6. 'Handreiking Bestemmingsplan en Natuurwetgeving', Directie Natuur, Ministerie van LNV, www.minlnv.nl.
7. 'Aangepaste beoordeling ontheffing ruimtelijke ingrepen Flora- en faunawet', Dienst Regelingen, Ministerie van LNV, augustus 2009.
8. 'Aangepaste lijst jaarrond beschermde vogelnesten ontheffing Flora- en faunawet ruimtelijke ingreep', Dienst Regelingen, Den Haag, september 2009.

Algemene verspreidingsgegevens en verspreidingsatlassen

9. 'Protocol vleermuizen', Vakberaad vleermuizen, Netwerk Groene Bureaus, 24 januari 2012.
10. www.waarneming.nl
11. www.ravon.nl
12. 'Werkatlas verspreiding zoogdieren in Zuid-Holland 2000-2008', K. Mostert en J. Willemsen, Stichting Zoogdierwerkgroep Zuid-Holland, Delft, december 2008.
13. www.zoogdierverseniging.nl
14. www.sovon.nl
15. www.anemoon.nl

Locatie specifieke informatie en internetpagina's

16. Waarneming Aqua-Terra Nova tijdens het locatiebezoek ten behoeve van deze Eco-effectscan.
17. 'Gedragscode Flora- en Faunawet, Ruimtelijke ontwikkeling & inrichting', Stadswerk, augustus 2010.
18. www.pzh.nl: informatie over de Provinciale Ecologische Hoofdstructuur – Natuurnetwerk Nederland
19. Cor Nonhof, Natura 2000 Duinbossen, KNNV afdeling Delfland, 2012
20. <http://pas.natura2000.nl/pages/pas-gebieden.aspx>
21. Visie Ruimte en Mobiliteit, Ontwerp, Provincie Zuid-Holland, juli 2014
22. Spelregels NNN, Beleidskader voor compensatiebeginsel, NNN-Saldobenadering en herbegrenzen NNN, een gezamenlijke uitwerking van rijk en provincies, Ministeries van LNV en VROM en de provincies
23. '<http://www.rvo.nl/onderwerpen/duurzaam-ondernemen/gebouwen/stad-en-regio/exellente-gebieden/de-gebieden>.
24. <https://www.rijksoverheid.nl/onderwerpen/natuur-en-biodiversiteit/inhoud/nieuwe-natuurwet>
25. <https://www.noord-holland.nl/web/Actueel/Nieuws/Artikel/Ecologische-Hoofdstructuur-wordt-Natuurnetwerk-Nederland.htm>
26. Gedragscode Flora- en faunawet voor waterschappen. Unie van Waterschappen. 21 september 2011
27. Gemeente Westland, bestemmingsplan Elsenbosch, NL.IMRO.1783.bpElsenbosch-Vo01, 20 november 2015

BIJLAGE 1 WETTELIJK KADER

Per 1 januari 2017 zal naar verwachting de nieuwe Wet Natuurbescherming intreden. Deze wet voegt de huidige Natuurbeschermingswet 1998, Boswet en de Flora- en faunawet samen. De uiteindelijke inhoud van de nieuwe wetgeving en wat de Wet Natuurbescherming voor veranderingen zal brengen met betrekking tot de huidige beschermde flora en fauna en vervolgstappen is op het moment van schrijven nog niet bekend. In de rapportage zullen de projecten aan de geldende (onderstaande) wetgeving worden getoetst.

Naast dat de wetgeving veranderd, worden ook een aantal termen vervangen. Zo wordt in plaats van de Ecologische Hoofdstructuur (EHS) voortaan gesproken van Natuurnetwerk Nederland (NNN).

Natuurbeschermingswet 1998

De natuurbeschermingswet 1998 heeft als doel het beschermen en in stand houden van bijzondere gebieden in Nederland. Hierin kan onderscheid worden gemaakt in Beschermde Natuurmonumenten en Natura 2000-gebieden (zie box). Beschermde Natuurmonumenten omvatten zowel particuliere als staatseigendommen.

Handelingen binnen de beschermde gebieden worden slechts onder strikte voorwaarden toegestaan. Handelingen of activiteiten binnen én buiten beschermde natuurgebieden die schadelijk kunnen zijn voor de doelstellingen van het gebied zijn verboden, tenzij de minister van EL&I of de provincie een vergunning heeft verleend. Hierbij wordt het 'Nee, tenzij' principe gebruikt en dient rekening gehouden te worden met invloeden van buiten het beschermde natuurgebied, de zogeheten 'externe werking'. Aanvullend dient rekening gehouden te worden met de cumulatie van effecten in relatie tot andere projecten of plannen.

Natuurnetwerk Nederland

In de NNN worden natuurgebieden onderling tot een samenhangend netwerk verbonden, o.a. via ecologische verbindingzones. Dit netwerk bestaat uit:

- bestaande natuurgebieden, reservaten en natuurontwikkelingsgebieden;
- landbouwgebieden met mogelijkheden voor agrarisch natuurbeheer;
- robuuste verbindingen en grote wateren.

Het Natuurnetwerk Nederland (NNN) is in het Natuurbeleidsplan geïntroduceerd en het beleid is in de Nota Ruimte overgenomen. De juridische doorwerking van het rijksbeleid van de NNN wordt in de AMvB Ruimte, als onderdeel van de Wet Ruimtelijke Ordening, geborgd. De Provincie is verantwoordelijk voor de aanwijzing, begrenzing en de doelstelling van de NNN-gebieden in een verordening, in veel gevallen een natuurbeheerplan. De provinciale verordening bevat tevens regels voor bestemmingsplannen in de NNN. Dit betreft, conform de Spelregels NNN, een regeling over compensatie die er ten minste voor moet zorgen dat er geen netto verlies aan oppervlakte, samenhang of kwaliteit van het Natuurnetwerk Nederland optreedt en dat compensatie op de juiste wijze plaatsvindt. Tot slot zorgt de provinciale verordening ervoor dat de gemeente dit in de toelichting van het bestemmingsplan verantwoordt.

Voor de NNN geldt het 'nee, tenzij'-principe: nieuwe activiteiten die de wezenlijke kenmerken en waarden van het natuurnetwerk significant aantasten zijn verboden, tenzij sprake is van groot openbaar belang, er geen andere mogelijkheden voor realisatie zijn en de negatieve gevolgen beperkt en gecompenseerd worden."

Flora- en faunawet

Het doel van de Flora- en faunawet is het in stand houden en beschermen van in het wild voorkomende planten- en diersoorten. Ingevolge het 'nee, tenzij principe' zijn handelingen in strijd met de Flora- en Faunawet per definitie verboden. De verboden handelingen zijn opgenomen in de verbodsbepalingen:

- Art. 8: verbod op het plukken, verzamelen, afsnijden, uitsteken, vernielen, beschadigen, ontwortelen of op enigerlei andere wijze van hun groeiplaats te verwijderen van beschermde inheemse planten.
- Art. 9: verbod op het doden, verwonden, vangen, bemachtigen of met het oog daartoe opsporen van beschermde inheemse dieren.
- Art. 10: verbod op het opzettelijk verontrusten van beschermde dieren.

Art. 11: verbod op het beschadigen, vernielen, uithalen, wegnemen of verstoren van nesten, holen of andere voortplantings- of vaste rust- of verblijfplaatsen van beschermde inheemse dieren.

Art. 12: verbod op het beschadigen, vernielen en uitnemen van eieren van beschermde dieren.

Art. 13: verbod op planten of dieren dan wel eieren, nesten of producten van dieren, te vervoeren, ten vervoer aan te bieden, af te leveren, of onder zich te hebben.

Zorgplicht

Aanvullend is in de Flora- en faunawet een zorgplicht opgenomen (artikel 2 Flora- en Faunawet). Uit de zorgplicht volgt dat een ieder die redelijkerwijs kan vermoeden dat door zijn handelen of nalaten nadelige gevolgen voor flora en fauna kunnen worden veroorzaakt, verplicht is dergelijk handelingen achterwege te laten, dan wel alle maatregelen te treffen die redelijkerwijs van hem geveerd kunnen worden om de gevolgen te voorkomen, te beperken of ongedaan te maken.

Ontheffing Flora- en faunawet (artikel 75)

Voor overtreding van verbodsbepalingen uit de Flora- en faunawet kan ontheffing aangevraagd worden. Voorwaarde voor het verkrijgen van een ontheffing is dat het project geen negatief effect heeft op de gunstige staat van instandhouding van beschermde soorten én mits het project een bij wet genoemd belang dient. Voor soorten die aangewezen zijn in de Vogel- of Habitatrichtlijnen dient het project aanvullende belangen te dienen. De beschermde soorten zijn in drie tabellen met verschillende beschermingsniveaus opgenomen. Vogels vallen buiten deze indeling en worden in de volgende paragraaf besproken. Voor algemeen voorkomende soorten (tabel 1) geldt o.a. voor ruimtelijke ontwikkelingen een vrijstelling, waardoor een ontheffing niet nodig is. Voor schaarse soorten (tabel 2) is een ontheffing niet nodig, mits gebruik gemaakt wordt van een gedragscode. Voor strikt beschermde soorten (tabel 3) zal bij ruimtelijke ontwikkelingen een ontheffing nodig zijn. Voor alle inheemse soorten geldt daarnaast de algemene Zorgplicht, waarin gesteld wordt dat schade aan alle planten en dieren, zoveel als redelijkerwijs verwacht kan worden, voorkomen dient te worden.

Vogels

Van alle inheemse vogelsoorten zijn de nesten gedurende het broeden beschermd. De meeste vogels broeden in de periode 15 maart t/m 15 juli. Voor het verstoren van broedende vogels wordt in principe geen ontheffing verleend, omdat de verstoring eenvoudig voorkomen kan worden door de activiteiten buiten het broedseizoen uit te voeren. Van ca. 15 vogelsoorten zijn de nesten jaarrond beschermd. Deze vogelsoorten zijn in vier categorieën ingedeeld⁽⁸⁾:

- Cat 1 betreft vogelsoorten die het nest jaarrond gebruiken als vaste verblijfplaats,
- Cat 2 betreft koloniebroeders die elk broedseizoen terugkeren naar dezelfde nestlocatie en die daarin zeer honkvast zijn of afhankelijk van bebouwing of biotoop,
- Cat 3 betreft overige vogelsoorten die elk broedseizoen terugkeren naar dezelfde nestlocatie en die daarin zeer honkvast zijn of afhankelijk van bebouwing of biotoop,
- Cat 4 betreft vogelsoorten die elk broedseizoen terugkeren naar dezelfde nestlocatie en die zelf niet of nauwelijks in staat zijn om een nest te bouwen.

Tot slot zijn de nesten van enkele vogelsoorten (uit Cat 5) alleen jaarrond beschermd indien zwaarwegende feiten of ecologische omstandigheden dat rechtvaardigen, bijvoorbeeld als in de omgeving van een plangebied geen of onvoldoende alternatieve geschikte nestplaatsen aangeboden worden.

Voor beschadiging of vernietiging van jaarrond beschermde vogelnesten (art. 11) kan alleen ontheffing worden verleend, indien het project een belang uit de Vogelrichtlijn dient.

Gedragscode

In een gedragscode is beschreven hoe tijdens de uitvoering van werkzaamheden de schade aan beschermde dieren en planten wordt voorkomen of tot een minimum wordt beperkt. De gedragscode moet aangeven hoe er in de praktijk "zorgvuldig wordt gehandeld". De gedragscode kan zelf worden opgesteld en ter goedkeuring worden voorgelegd aan de minister van EL&I. Indien men aantoonbaar werkt volgens een goedgekeurde gedragscode, geldt voor bepaalde activiteiten in het leefgebied van soorten van tabel 2 een vrijstelling. Voor bestendig beheer en onderhoudswerkzaamheden in natuurbeheer, landbouw of bosbouw geldt de gedragscode ook voor soorten uit tabel 3, met uitzondering van de soorten die ook onder Bijlage IV van de Habitatrichtlijn vallen.

BIJLAGE 2 PLANGEBIED

Bestaande situatie plangebied

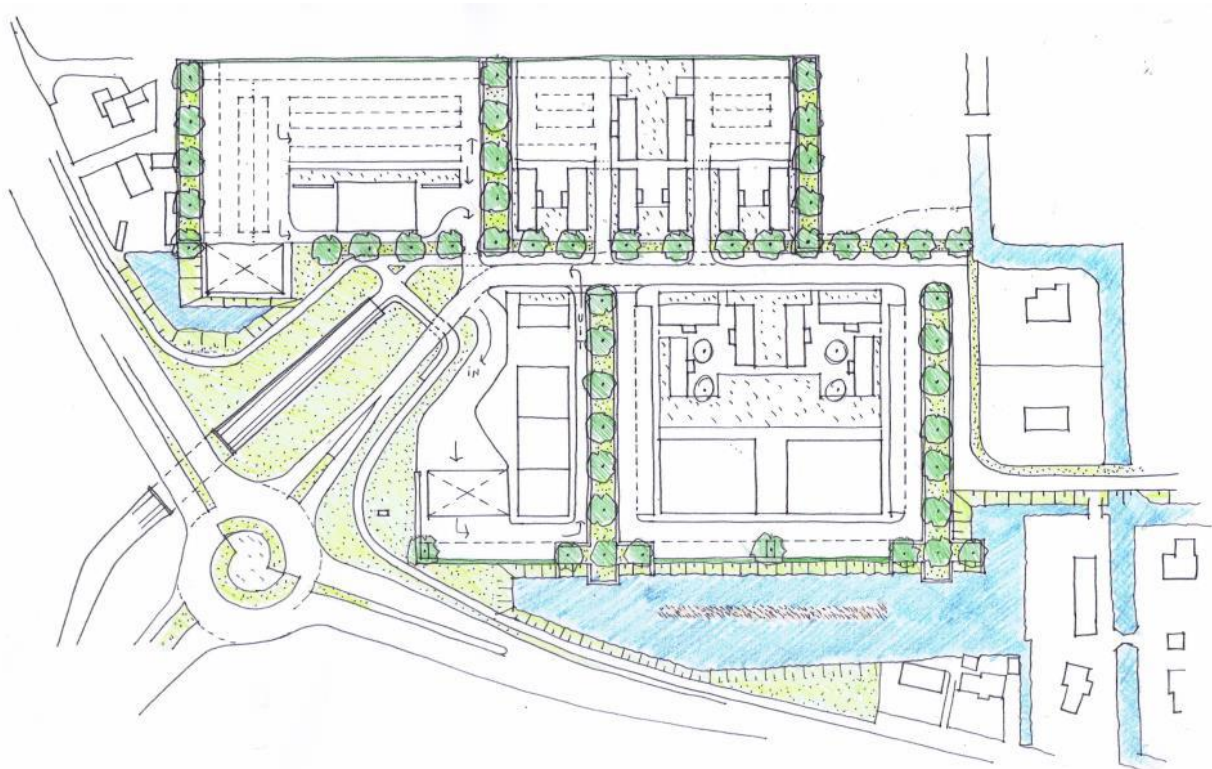
Bron: Google Maps ©

 = globale grens van het plangebied

BIJLAGE 3 STEDENBOUWKUNDIG CONCEPT

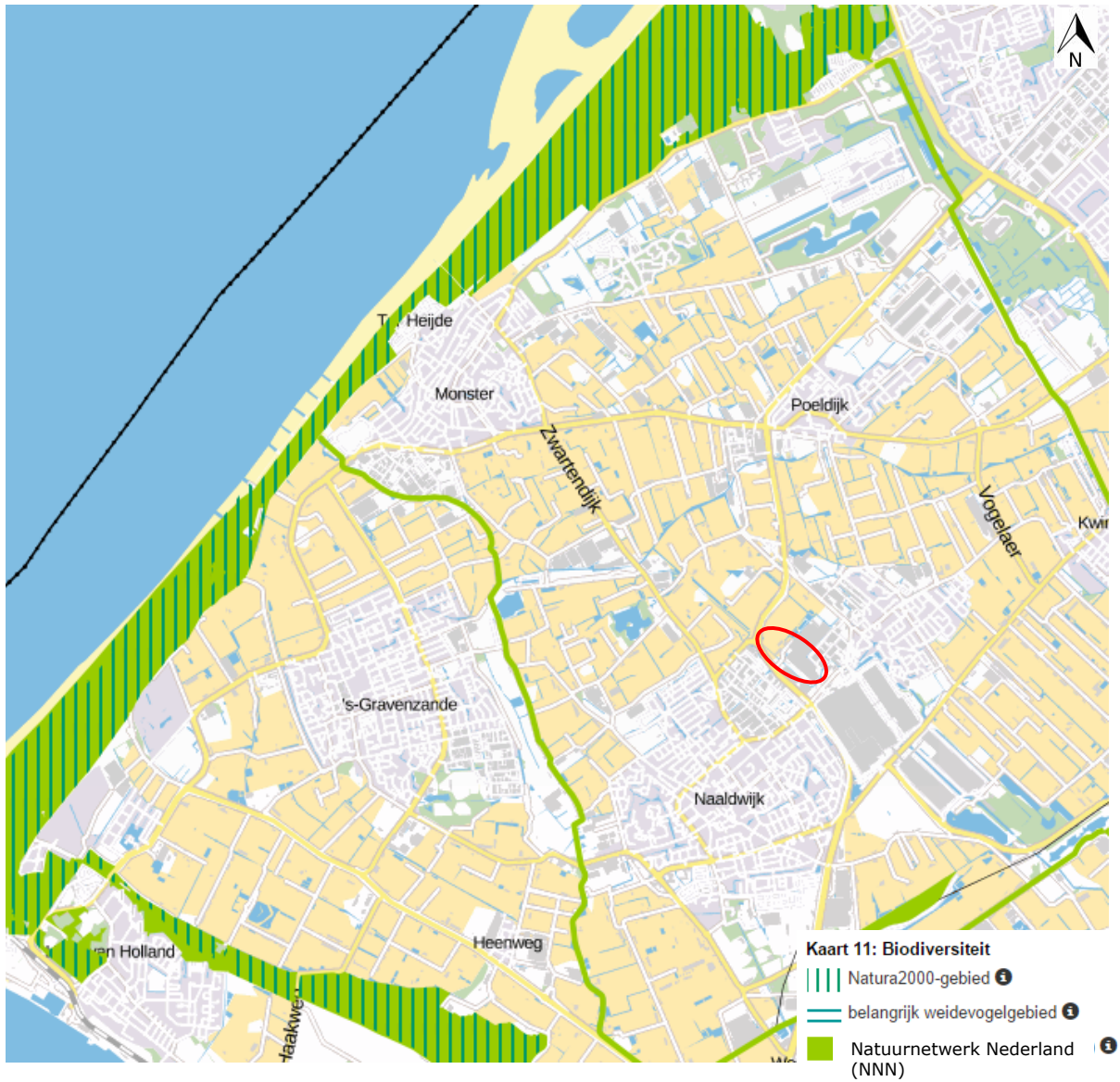
Ontwerp inrichting locatie Elsenbosch

Bron: Gemeente Westland, bestemmingsplan Elsenbosch, 2015

BIJLAGE 4 BESCHERMDE NATUURGEBIEDEN

Bestaande situatie beschermde natuurgebieden

Bron: <http://ruimtelijkeplannenzuidholland.nl/VRM/>

○ = ligging plangebied indicatief